

ADVIES VAN HET INSTITUUT VOOR NATUUR- EN BOSONDERZOEK

INBO.A.2008.85

**Ecologische informatie m.b.t. de zone Zuurbemde-
Hoeleden in de Velpevallei
(Glabbeek/Kortenaken)**

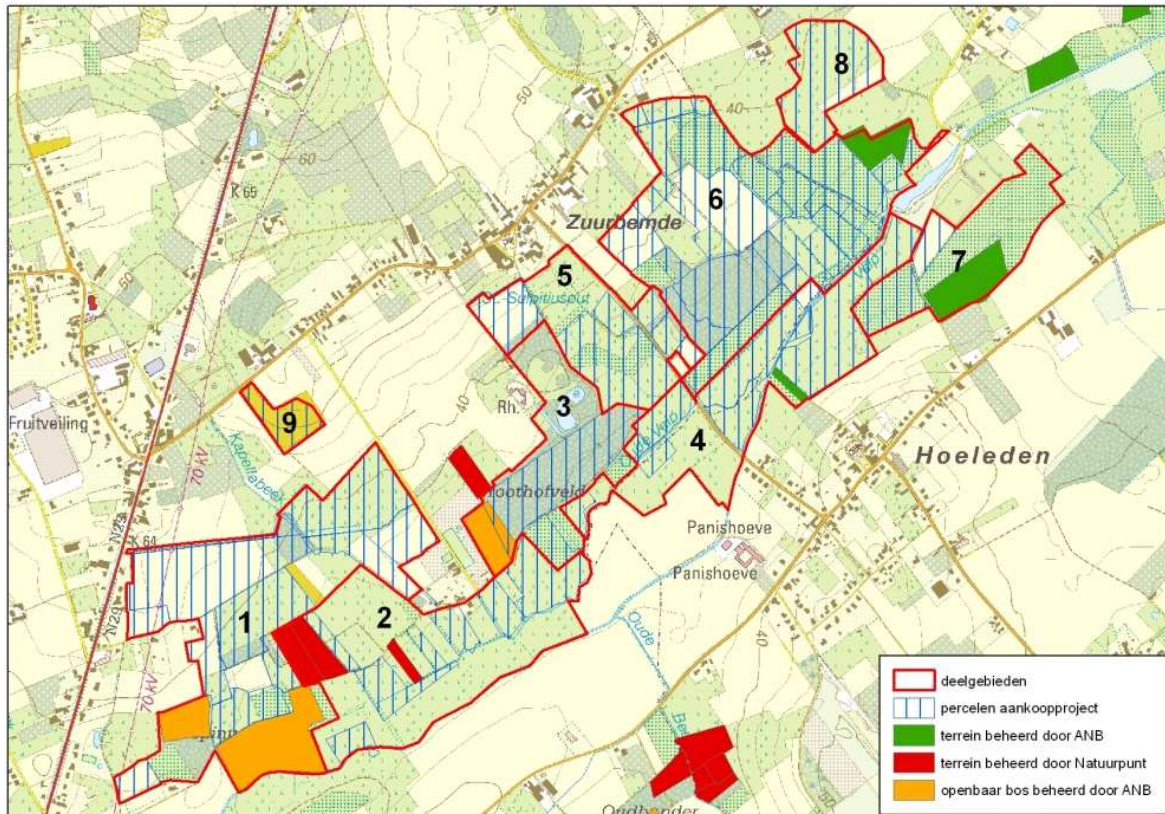
Nummer : INBO.A.2008.85
Datum : 18 april 2008

Auteurs: Niko Boone, Robin Guelinckx
Geadresseerde : ANB Vlaams-Brabant
t.a.v. Marijke Daenen
Waaistraat 1
3000 Leuven

Instituut voor natuur- en bosonderzoek
Kliniekstraat 25
B-1070 Brussel

1. Inleiding

Op vraag van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) worden in onderstaande tekst de op het INBO beschikbare gegevens gebundeld m.b.t. een aantal percelen in de Velpevallei, op de grens van Zuurbemde (Glabbeek) en Hoeleden (Kortenaken). Deze percelen maken deel uit van een aankoopproject. De percelen worden niet afzonderlijk besproken, maar gegroepeerd in 9 deelgebieden (kaart 1). De opdeling van het gebied gebeurde op basis van actuele vegetatie, potenties en landschapsbeeld.

Kaart 1: ligging van de verschillende percelen die deel uit maken van het aankoopproject.

2. Abiotische kenmerken van het gebied

Het gebied bevindt zich in de middenloop van de Velpevallei. Volgens de bodemkaart (1) liggen grote delen van deelgebieden 2, 4 en 6 in het alluvium van de Velpe. Het zijn leembodems met een van nature permanent hoge grondwaterstand. De overige deelgebieden zijn hoger gelegen, buiten het natuurlijke overstromingsgebied. Ook hier gaat het om zeer natte leembodems. In deelgebieden 1 en 8 komt een groot aandeel vochtige tot natte zandleembodems voor. Op deze locaties gaat het om stuwwater. In deelgebied 9 bestaat de bodem uit een complex van zware klei, zandleem en lemig zand. Sinds de opmaak van de bodemkaart is er sterk ingegrepen in de waterhuishouding (2). Zo werd de loop van de Velpe verlegd naar de valleirand en werden heel wat percelen gedraineerd i.f.v. landbouwuitbating. Deze maatregelen hebben invloed op de vochttoestand van de bodems.

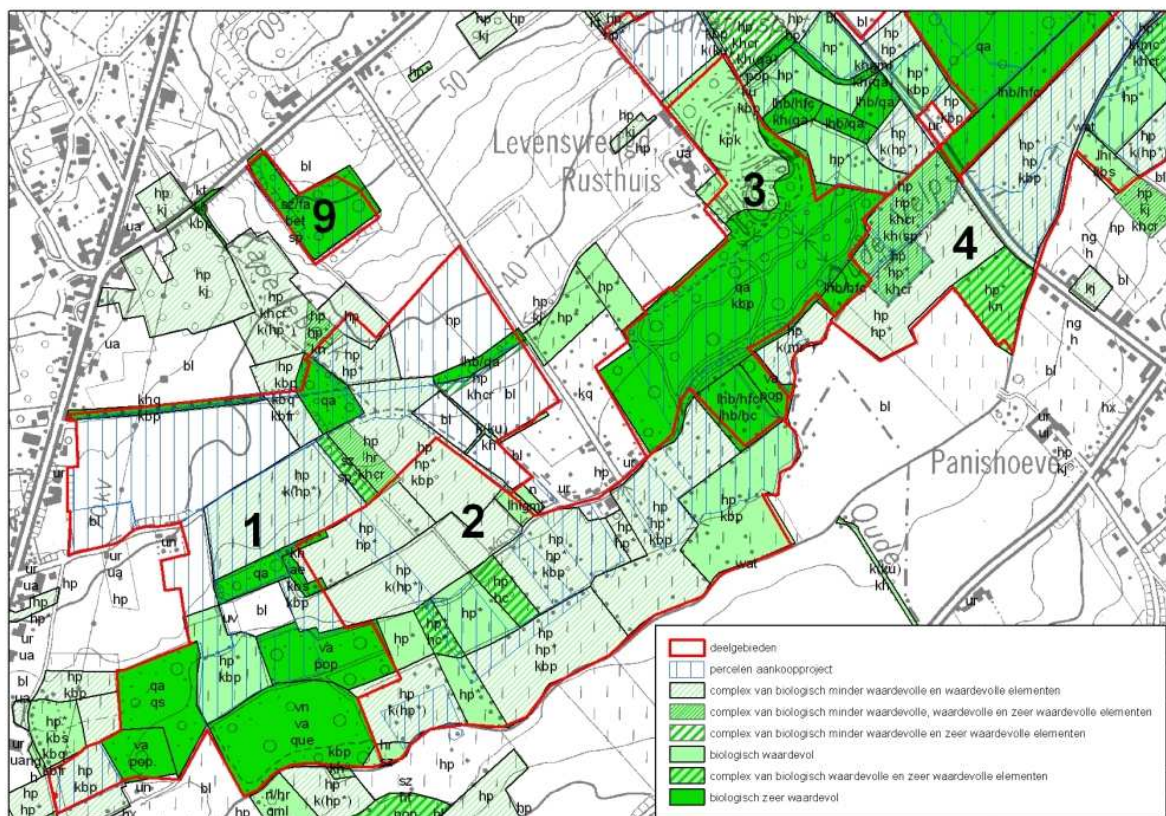
In het gebied komt op een aantal plaatsen nog kwel aan de oppervlakte. Meetgegevens wijzen op kwel in deelgebied 5, langsheen de Hoeledenstraat (2). Ook het voorkomen van Bosbies (deelgebieden 1, 3, 5 en 6) en Holpijp (deelgebied 3) wijst op de aanwezigheid van kwel.

3. Vegetatie en soorten

Een grote waarde van het gebied zijn de aanwezige bosvegetaties. In deze actueel eerder bosarme regio zijn de bossen in Zuurbemde samen met het Groot en Klein Begijnbos, het Heidebos, het Groot Gasthuisbos en het Tienbunderbos de weinige grotere relictten oud bos (3) van een in het verleden uitgestrekt bosareaal. Hoewel in dit deel van de Velpevallei strikt genomen slechts 2 kernen als oud-bos beschouwd worden (ter hoogte van het Pepinusfort in deelgebied 1 en een zone in deelgebied 6), zijn in heel wat bospercelen oud-bosplanten (4) aanwezig zoals Gewone salomonszegel, Eenbes, Boszegge en Dicht havikskruid. Dit wijst erop dat de bosvegetaties op deze percelen een aanzienlijke ontwikkelingstijd hebben doorgemaakt. De waarde van deze bossen wordt ook aangegeven door de aanwezigheid van typische broedvogelsoorten van structuurrijk loofbos: Boomklever, Appelvink (niet jaarlijks), Glanskop en Houtsnip. Ook Wielewaal (Rode lijst-categorie bedreigd), Matkop (Rode lijst-categorie kwetsbaar) en Wespendif (niet jaarlijks, Bijlage I Vogelrichtlijn) zijn broedvogel in dit gebied ((5) en mond. mededeling J. Lambrechts en P. Collaerts). Daarnaast werd de Bijlage IV-soort Hazelmuis hier waargenomen (zie verder) en komt Hazelworm (Rode lijst-categorie zeldzaam) voor.

Tussen de boskernen liggen graslandzones. Soortenrijke graslandvegetaties komen actueel slechts beperkt voor, maar er zijn heel wat relictten in het gebied aanwezig. Mits een aangepast beheer kunnen o.m. dottergrasland, kamgrasland, zilverschoongrasland en glanshavergrasland (Grote vossenstaartverbond) hersteld worden (zie verder).

Op basis van de Biologische waarderingskaart (BWK) (6) en gegevens uit de Florabank, wordt hieronder per deelgebied de actuele vegetatie beschreven. Daarnaast worden potenties van het gebied aangegeven. De meest recente versie van de Biologische waarderingskaart voor deze regio werd gekarteerd in de periode 1999-2002. Op basis van een beperkt terreinbezoek (15/04/2008) is de kaart voor een beperkt aantal percelen aangepast.

Kaart 2: Biologische Waarderingskaart (westelijk deel)

Deelgebied 1 bestaat uit een afwisseling van bos met grasland en akker. De grootste oppervlakte bos is te vinden op de natte gronden langs de Velpe. Het zijn tevens relictten oud bos (3). Op de natte bodems komen nitrofiel alluviaal elzenbos (Vn) en vogelkersessenbos (Va) voor, op de wat drogere gronden eiken-haagbeukenbos (Qa).

De graslanden bestaan hoofdzakelijk uit permanent cultuurgrasland. Tussen de oud boskernen is dit grasland soortenrijk (Hp*), in de andere graslanden is die soortenrijkdom niet meer of slechts als relict aanwezig (Hp+K(Hp*)).

Het bos in deze zone is zeer versnipperd en de verschillende bospercelen zijn klein (gemiddelde oppervlakte 2,5 ha). Bosuitbreiding is voor dit deelgebied een optie (zie ook verder). Ongeveer de helft van de actuele bosoppervlakte ($\pm$ 5,5 ha) is openbaar bos en wordt reeds beheerd door ANB. Deze percelen behoren niet tot het aankoopproject.

Deelgebied 2 is een graslandzone. Ongeveer een kwart van de oppervlakte bestaat uit soortenrijk permanent cultuurgrasland (Hp*). In twee percelen hiervan zijn relictten van dotterbloemgrasland (Hc) aanwezig. De rest van het gebied bestaat uit soortenarm permanent cultuurgrasland (Hp) met relictten van soortenrijk permanent cultuurgrasland (Hp*). Op enkele percelen zijn populierenrijen (Kbp) aanwezig langs de perceelsrand.

Deelgebied 2 heeft potenties voor het herstel van op Vlaams niveau zeldzame graslandtypes. Het gaat om zogenaamde regionaal belangrijke biotopen (zie verder). Van een aantal hiervan zijn nog typische soorten (7, 8) in of onmiddellijk grenzend aan het gebied aanwezig. Voor dotterbloemgrasland zijn dit Dotterbloem, Echte koekoeksbloem, Moeraszegge, Moesdistel en Tweerijige zegge, voor kamgrasland Kamgras en Madeliefje, voor zilverschoongrasland Zilverschoon, Geknikte vossenstaart, Pijptorkruid, Ruige zegge en Zeegroene rus.

De ervaring in een aantal natuurreservaten leert dat op vrij korte termijn weer soortenrijker dottergrasland, kamgrasland of zilverschoongrasland tot ontwikkeling kan komen mits een aangepast natuurbeheer en de aanwezigheid van een zaadbank of van soortenrijke graslanden in de nabije omgeving (9). Ook de hydrologie is van belang. Zilverschoongraslanden ontstaan op plaatsen die regelmatig (voornamelijk in de winter, maar sporadisch ook in de zomer) overstromen of waar water stagneert, dottergraslanden zijn het soortenrijkst als er kwel optreedt (4). De aanwezigheid van Bosbies en Holpijp in de onmiddellijke omgeving van deelgebied 2 geeft een indicatie dat kwel aanwezig is in dit deel van de Velpevallei. Specifieke meetgegevens ontbreken evenwel voor dit deelgebied. De standplaats biedt ook mogelijkheden voor de ontwikkeling van glanshavergrasland/grote vossenstaartverbond. De graslanden op de hoger gelegen delen/in de komgronden van het net stroomopwaarts gelegen natuurreservaat De Paddepoel vertonen kenmerken van deze vegetatietypes. (2) Het habitattype glanshavergrasland is aangemeld voor het Habitatrichtlijngebied Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw, waarvan aangrenzende deelgebieden deel uitmaken.

Sedert enkele jaren worden ongeveer 2 ha grasland in dit deelgebied beheerd door Natuurpunt i.f.v. het herstel van soortenrijke graslandtypes.

Dit open graslandgebied kan een broedbiotoop vormen voor Wulp. Deze weidevogel broedt in de Velpevallei stroomop- en stroomafwaarts van dit gebied en wordt tijdens het broedseizoen regelmatig waargenomen in deelgebied 2 (mond. mededeling J. Lambrechts en P. Collaerts).

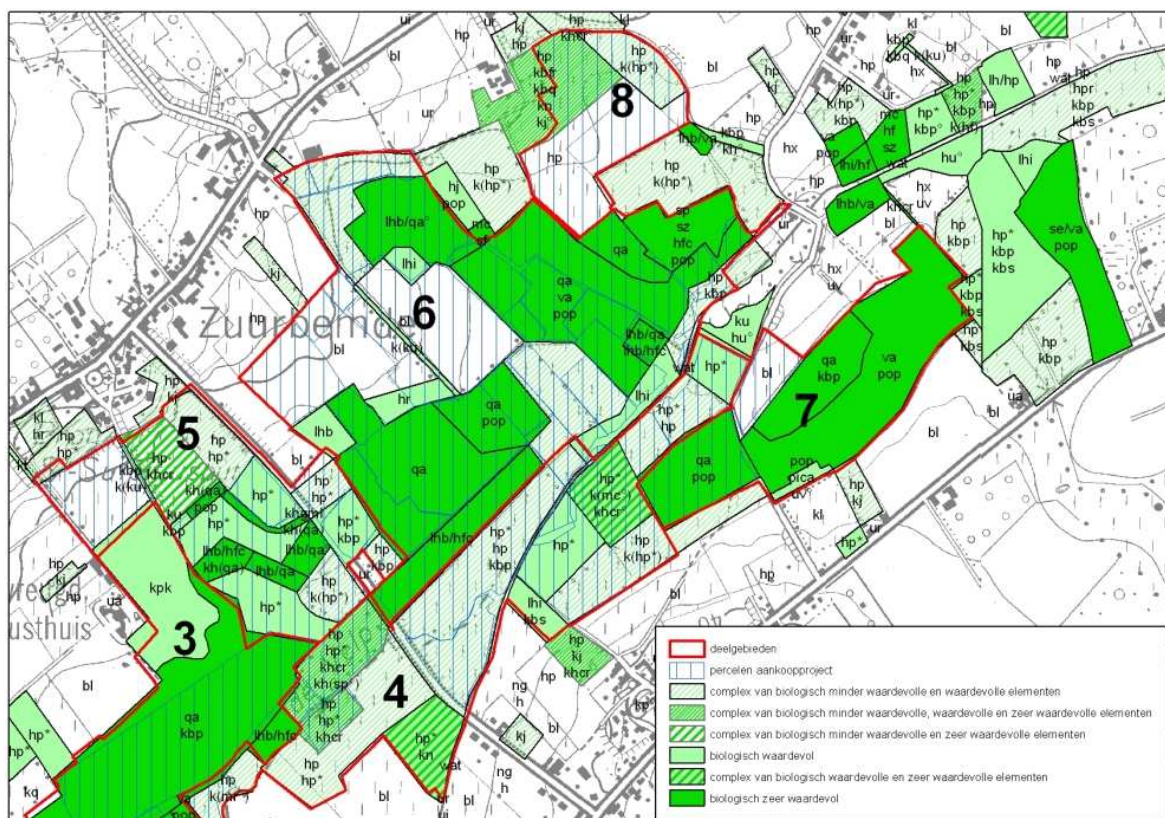
Deelgebied 3 bestaat volledig uit bos. Centraal ligt een grote zone ($\pm$ 10 ha) eiken-haagbeukenbos (Qa). Het bos ten noorden ervan maakt deel uit van een biologisch waardevol kasteelpark (Kpk). Langsheen de oude Velpe liggen een aantal biologisch zeer waardevolle percelen. Het gaat om populierenaanplantingen in natte moerasspirearuite met Moesdistel (Lhb/Hfc), in voormalig dotterbloemhooiland (Lhb/Hc) en in vogelkersessenbos (Va+Pop). Het perceel hiervan dat deel uitmaakt van het aankoopproject sluit aan bij de graslanden van deelgebied 2. Hier zijn grote potenties aanwezig voor het herstel van dottergrasland. Er komt kwel aan de oppervlakte (aanwezigheid Holpijp) en zowel in het perceel als in de omgeving ervan komen nog typische soorten (8) van

dottergrasland voor: Dotterbloem, Echte koekoeksbloem, Moeraszegge, Moesdistel en Tweerijge zegge. Ook de ontwikkeling van voedselrijke ruigte is een mogelijkheid.

Deelgebied 4 bestaat vrijwel volledig uit grasland. Ongeveer een kwart van de oppervlakte bestaat uit soortenrijk permanent cultuurgrasland (Hp*). De rest van het gebied bestaat uit soortenarm permanent cultuurgrasland (Hp) met relictten van soortenrijk permanent cultuurgrasland (Hp*). In de rand van enkele percelen zijn relictten aanwezig van grote zeggen- (K(mc°)) en rietvegetatie (K(mr°)). In deelgebied 4 komen kleine landschapselementen voor in de vorm van een poel (Kn), een populierenrij (Kbp), (relictten van) meidoornhagen (Khcr en Khcr°) en een relict van een houtkant met doornstruweel (Kh(sp°)). Er zijn twee percelen populierenaanplanting aanwezig (Lhi) waarvan één in eigendom en beheer van ANB.

Net zoals in deelgebied 2 zijn hier potenties voor het herstel van soortenrijke graslandtypes. Een opwaardering van de hagen en houtkanten kan voor een verbinding zorgen tussen de bossen van deelgebieden 6 en 7.

Deelgebied 5 is een graslandzone met een groot aandeel biologisch waardevol, soortenrijk permanent cultuurgrasland (Hp*). In de soortenarmere percelen zijn nog relictten van de soortenrijkere variant aanwezig (Hp+Hp*). Ten noorden van het kasteelpark (deelgebied 3) bevindt zich een perceel akkerland (Bl). Het gebied is landschappelijk meer gesloten door de aanwezigheid van houtkanten (gedomineerd door eik en met voorjaarsflora Kh(Qa), Khgml), meidoornhagen (Khcr) en populierenrijen (Kbp). Centraal bevindt zich een biologisch zeer waardevolle strook van populieren, ingeplant in eiken-haagbeukenbos (Lhb/Qa) en in natte moeraspirearuigte met Moesdistel (Lhb/Hfc). De houtkanten vormen een verbinding tussen de bossen van deelgebieden 3 en 6 en zijn o.m. van belang voor de Hazelmuis (zie verder). Het gebied heeft potenties voor het herstel van soortenrijke graslandtypes, waaronder dottergrasland. De aanwezigheid van kwel en van typische soorten als Veldrus, Bosbies en Moesdistel bieden hiervoor een goede uitgangspositie.

Kaart 3: Biologische Waarderingskaart (oostelijk deel)

Deelgebied 6 bestaat uit twee boskernen, hoofdzakelijk eiken-haagbeukenbos (Qa) en vogelkers-essenbos (Va), al dan niet ingeplant met populier. Daarnaast komen er populierenaanplantingen voor op natte moerasspirearuite met Moesdistel (Lhb/Hfc). De meest noordelijke boskern is oud bos (3), maar in beide bossen komen oud bosplanten voor, wat ook voor die percelen wijst op een lange aanwezigheid van bosvegetatie. Tussen beide bossen bevinden zich akkers (Bl) en soortenarm permanent cultuurgrasland (Hp) met in de rand relictten van soortenrijk permanent cultuurgrasland (Hp*) of populierenrijen (Kbp). Tegen het bos aan ligt een perceel verruigd grasland (Hr). De hoge biologische waarde van deelgebied 6 wordt gevormd door de bosvegetaties. Potenties liggen hier vooral in bosuitbreiding. Een aangepast bosbeheer en de ontwikkeling van mantel-zoomvegetaties zijn positief voor de bosfauna. Een bijzondere soort is de Hazelmuis. De laatste zekere waarneming van deze soort in Vlaams-Brabant is afkomstig uit dit deelgebied (zie verder).

Deelgebied 7 bestaat vrijwel volledig uit biologisch zeer waardevol vogelkers-essenbos (Va) en eiken-haagbeukenbos (Qa), al dan niet ingeplant met populier. Ongeveer 2,5 ha hiervan is in eigendom en beheer van ANB. Volgens de lijst met percelen van het aankoopproject is het niet beboste perceel van deelgebied 7 in gebruik als voetbalveld. Tijdens de BWK-kartering was het perceel nog in gebruik als akker (Bl). Dit perceel heeft potentie als bosuitbreidingszone.

Deelgebied 8 is een graslandzone. Actueel bestaat de vegetatie uit soortenarm permanent cultuurgrasland (Hp) met relictten van soortenrijk permanent cultuurgrasland (Hp*) en bomenrijen van Es (Kbfr) en eik (Kbq). Mits een aangepast beheer kunnen er soortenrijke graslandtypes ontwikkeld worden.

Deelgebied 9 is een bosperceel dat geëxploiteerd werd en actueel gedomineerd wordt door opslag van berk (Sz/bet). In de kruidlagen komen soorten voor van zuurminnend beukenbos (7) als Adelaarsvaren, Valse salie, Wilde kamperfoelie, Bochtige smele en een aantal voorjaarssoorten als Bosanemoon en Gewone salomonszegel. Op de bwk werd het bos gekarteerd als beukenbos met voorjaarsflora (Fa).

4. Beschermingsstatuut

4.1 Gewestplan

Van de totale oppervlakte van het aankoopproject (±107 ha) heeft actueel 42% een groene bestemming (natuurgebied, parkgebied). Het gaat hoofdzakelijk om de bospercelen. De rest van het gebied heeft een bestemming landschappelijk waardevol agrarisch gebied. (kaart 4)

4.2 Natuurlijke structuur van Vlaanderen

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) worden rivieren en beken met de bijhorende alluvia beschouwd als dominante structurerende elementen voor de natuurlijke structuur. De Velpe wordt daarbij specifiek vernoemd als structuurbepalend voor de Vlaamse ruimte. Nog volgens het RSV maken de verspreide bossen van het zuidelijk Hageland deel uit van de natuurlijke structuur op Vlaams niveau.

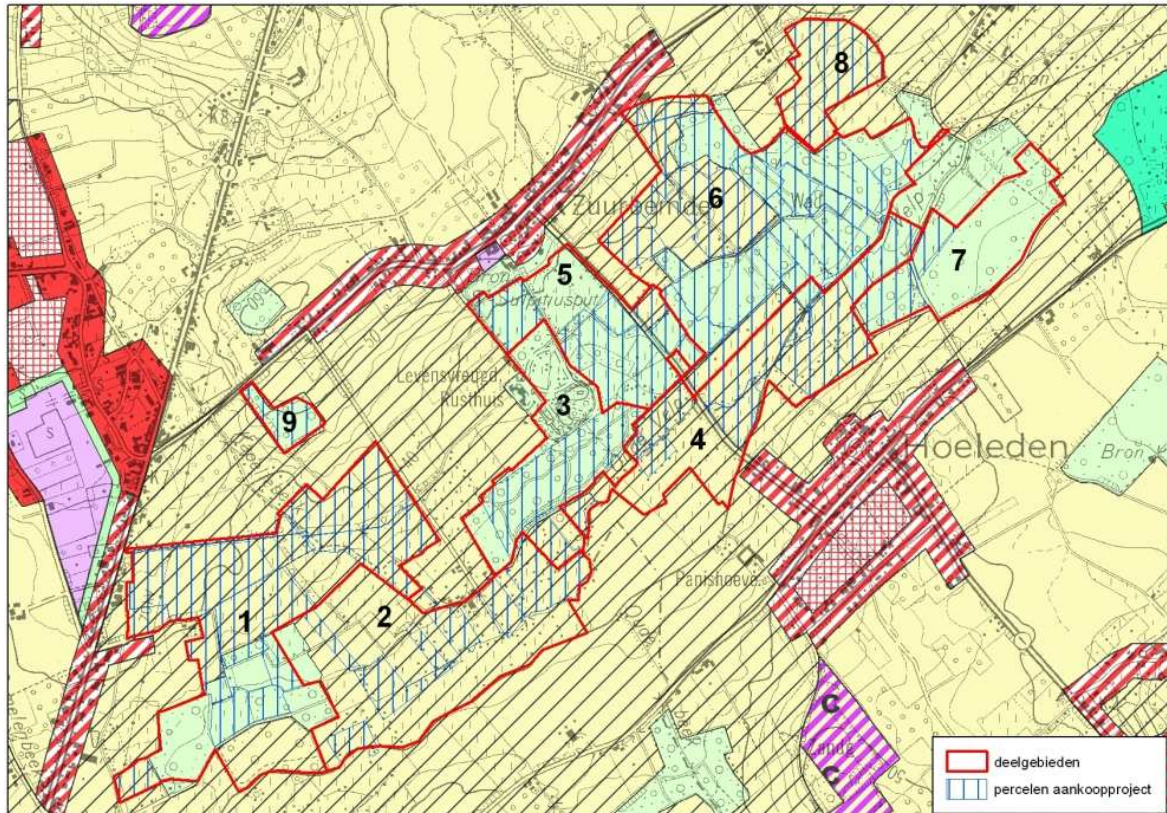
De natuurlijke structuur bestaat uit gebieden waar de natuurfunctie in verschillende gradaties aanwezig is. Om de natuurlijke structuur goed te laten functioneren, moeten voldoende omvangrijke en samenhangende gebieden gerealiseerd, met elkaar verbonden en voldoende tegen externe invloeden gebufferd worden.

In de eerste fase van de afbakening van het **Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)** werd de zone met natuurbestemming in deelgebieden 3-7 aangeduid als Grote Eenheid Natuur

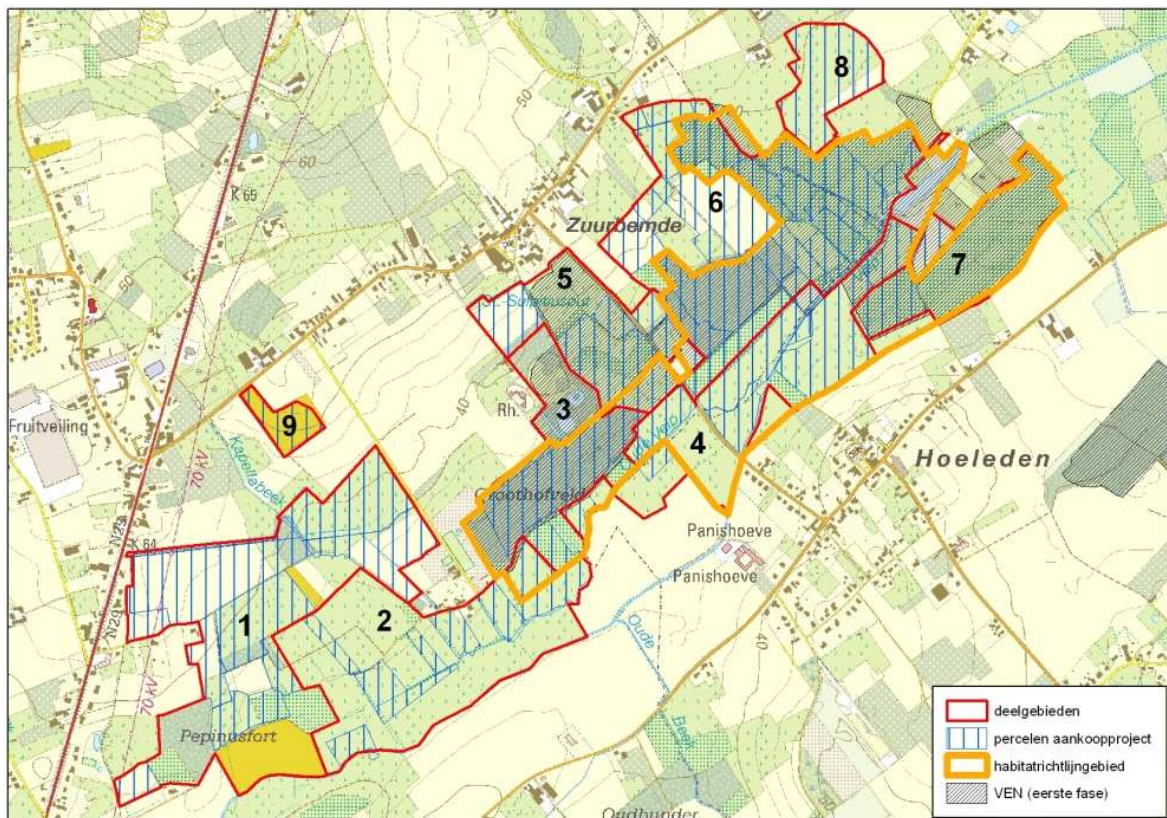
(GEN) (kaart 5). Volgens het Natuurdecreet omvat het GEN gebieden met een duidelijke samenhang en een voldoende aaneengesloten oppervlakte. Ook volgens het RSV is een grote eenheid natuur een aaneengesloten gebied waar momenteel een overwegend hoge biologische waarde en een hoge toekomstwaarde is, waar de biologische waarde kan toenemen door aangepast natuurbeheer en dat een kern vormt die de duurzame instandhouding van ecotopen kan garanderen.

Het tegengaan van verdere versnippering van de natuurgebieden in Vlaanderen is een van de doelstellingen van het VEN. Versnippering is een van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang van de natuurwaarden in Vlaanderen. Het is de verdeling van ruimtelijke gehelen in kleine en/of minder samenhangende gehelen. De belangrijkste effecten van habitatfragmentatie zijn enerzijds de oppervlaktereductie van de ontstane habitatfragmenten en anderzijds de toename van ruimtelijke isolatie. Een ecologisch belangrijk aspect hierbij is de relatieve toename van de hoeveelheid randhabitat t.o.v. kernhabitat. Randeffecten bepalen in sterke mate de kwaliteit van het resterende habitatfragment. (10, 11) De bossen in dit deel van de Velpevallei vormen geen aaneengesloten geheel. Het zijn afzonderlijke blokken met daaromheen een sterk contrasterend landgebruik. Dit landgebruik heeft invloed, niet alleen op de natuurwaarde van deze percelen zelf, maar ook op de waarde van de aangrenzende waardevolle vegetaties.

In de ruimtelijke visie, opgesteld in functie van de **tweede fase van de afbakening van het VEN**, is de ontwikkeling van grote aaneengesloten, halfnatuurlijke valleilandschappen, en dus het opheffen van versnippering, een streefdoel. In de visie behoort dit deel van de Velpevallei tot gebied 52.3 'delen van de vallei van de Velpe tussen Hoeleden en Miskom' en valt onder het ruimtelijk concept 'behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in valleien met ruimte voor waterberging'. Dit concept staat voor een hoofdfunctie natuur (VEN) en houdt in dat de natuurwaarden in delen van de vallei van de Velpe worden behouden en waar mogelijk versterkt. Behalve het tegengaan van versnippering worden ook doelstellingen aangehaald voor een meer natuurlijke inrichting van de waterloop en het gebruik van de vallei voor natuurlijke waterberging. Het alluviaal bosgebied in Zuurbemde wordt specifiek vermeld als een waardevol bos dat maximaal gevrijwaard en behouden wordt. (12)

Kaart 4: Gewestplan

Kaart 5: Vlaams Ecologisch Netwerk en Habitatrictlijngebied

4.3 Habitatrichtlijn

Dit deel van de Velpevallei behoort deels tot het Habitatrichtlijngebied 'Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw' (BE2200038) (kaart 5). Deze Speciale Beschermingszone (SBZ) is aangemeld voor de volgende habitats en soorten:

Habitats

- 6210 Gebieden waar zeldzame orchideeën groeien (Festuco-Brometalia)
- 6430 Voedselrijke ruigten
- 6510 Laaggelegen, schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 7220* Kalktufbronnen met tufsteenformatie (Cratoneurion)
- 9130 Beukenbossen van het type *Asperulo-Fagetum*
- 9160 Eikenbossen van het type *Stellario-Carpinetum*
- 91E0* Alluviale bossen met *Alnion glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

(*=prioritair habitat)

Soorten

- 1166 *Triturus cristatus* Kamsalamander

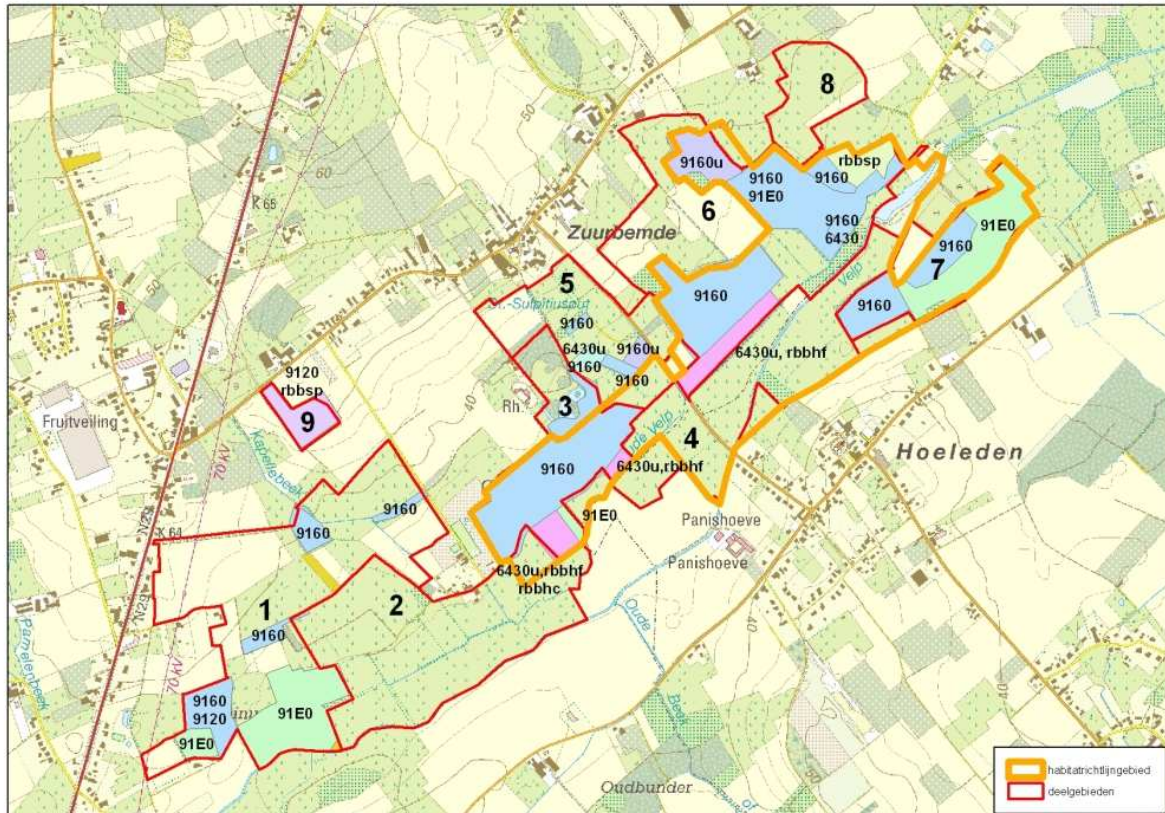
Er is voor dit advies geen specifiek onderzoek gevoerd naar het actueel voorkomen van habitattypes in het gebied. Op kaart 6 wordt een indicatie van de actueel aanwezige habitats weergegeven op basis van de BWK. Binnen de perimeter van het Habitatrichtlijngebied gaat het voornamelijk om de boshabitats 9160 (eiken-haagbeukenbos) en 91E0 (vogelkers-essenbos). Uit de BWK kan niet eenduidig afgeleid worden of de aanwezige ruigten behoren tot het verbond van Moerasspirea en van Harig wilgenroosje (habitatype 6430) dan wel of het gaat om moerasspireearuigte met graslandkenmerken. In dit laatste geval gaat het om een regionaal belangrijk biotoop.

Regionaal belangrijke biotopen (rbb) zijn zeldzame vegetaties met hoge natuurwaarde die niet vervat zijn in de Natura 2000 habitattypen, maar wel zijn opgenomen in de Natuurtypen van Vlaanderen en/of in de BWK-legende, en vegetaties die via het BVR 23.07.98 in uitvoering van het Natuurdecreet (verbod of vergunning op vegetatiewijziging) op Vlaamse niveau een wettelijke bescherming genieten maar niet tot een habitatype gerekend kunnen worden (13). Andere regionaal belangrijke biotopen in deze zone zijn dotterbloemgrasland (rbbhc) en doornstruwelen van leemhoudende gronden (rbbsp).

In het valleideel dat niet strikt tot het Habitatrichtlijngebied behoort komen eveneens verschillende boshabitats voor: 9160 (eiken-haagbeukenbos), 91E0 (vogelkers-essenbos) en 9120 (zuurminnend beukenbos).

Zoals eerder aangegeven zijn in de graslandzones potenties aanwezig voor het herstel van glanshavergrasland (habitatype 6510) en van de regionaal belangrijke biotopen dottergrasland, kamgrasland en zilverschoongrasland.

De bosstructuur in het gebied is versnipperd en de bospercelen zijn eerder klein (gemiddeld ± 8 ha). Om te komen tot een voldoende staat van instandhouding, zijn minimale oppervlaktes vereist. Voor eiken-haagbeukenbos (9160) is dit minstens 15 ha, voor vogelkers-essenbos (91E0) 10 ha (8). Welke maatregelen nodig zijn zullen worden vastgelegd in (de nog op te maken) instandhoudingsdoelstellingen voor dit Habitatrichtlijngebied.

Kaart 6: Actueel voorkomen van Natura 2000 habitats en regionaal belangrijke biotopen (rbb) binnen het aankoopgebied op basis van de BWK. (u=slechte staat van instandhouding)

In deelgebied 6 is een waarneming bekend van Hazelmuis. Deze waarneming dateert van 1994. Bij een gerichte inventarisatie in 2005 werd de soort niet waargenomen. Hazelmuis is een Bijlage IV-soort. Deze soort is van communautair belang en moet strikt worden beschermd. Hazelmuis verkiest structuurrijke en gevarieerde bossen en bosranden die veel voedselbomen bevatten. Vooral Hazelaar is een belangrijke voedselbron, naast soorten als Sleedoorn, Meidoorn en Wilde kamperfoelie. Sinds de laatste waarneming is de geschiktheid van het habitat voor Hazelmuis achteruitgegaan. Tijdens de inventarisatie in 2005 werd geen optimaal geschikt hazelmuishabitat meer vastgesteld. (14)

Door aankoop van het gebied bestaat er meer garantie op herstel en duurzaam beheer van hazelmuishabitat. Omdat Hazelmuis zeer gevoelig is voor bosversnippering zijn ook bosuitbreiding en de aanleg van houtkanten belangrijke ingrepen.

5. Conclusie

Het landschap van de Velpevallei ter hoogte van Zuurbemde-Hoeleden bestaat uit een afwisseling van oude boskernen en graslandzones. De biologische waarde van de bossen is zeer hoog. De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit eiken-haagbeukenbos, vogelkersessenbos en in mindere mate zuur beukenbos. De afzonderlijke bospercelen zijn beperkt in oppervlakte en worden van elkaar gescheiden door intensiever landgebruik. Bosuitbreiding en aanleg van houtkanten kunnen zorgen voor meer samenhang in het bosareaal.

De graslandzones bestaan actueel vooral uit (al dan niet soortenrijk) permanent cultuurgrasland. De aanwezigheid van typische plantensoorten en de standplaatskenmerken geven aan dat, mits een aangepast beheer, herstel van op Vlaams

niveau zeldzame graslandtypes zoals dottergrasland, kamgrasland, zilverschoongrasland en glanshavergrasland (Grote vossenstaartverbond) mogelijk is.

Zowel de vallei als de bossen worden in het RSV aangeduid als structuurbepalend voor de natuurlijke structuur in Vlaanderen. In de eerste fase van de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk werd een deel van het gebied afgebakend als Grote Eenheid Natuur. In de ruimtelijke visie, opgesteld in functie van de tweede fase van de afbakening van het VEN, wordt voor het gebied de ontwikkeling van een groot aaneengesloten, halfnatuurlijk valleilandschap vooropgesteld. De bossen worden specifiek vermeld als waardevol en maximaal te vrijwaren en te behouden.

Het gebied behoort deels tot het Habitatrictlijngebied 'Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw'. Daarnaast is in het gebied een waarneming bekend van de Bijlage IV-soort Hazelmuis.

Het aankoopproject biedt de mogelijkheid om via inrichting en aangepast beheer, invulling te geven aan de ruimtelijke visie van de open ruimtestructuur voor dit gebied en aan de doelstellingen van het Natura2000 netwerk.

In het gebied lopen verschillende initiatieven voor beheer en herstel van waardevolle vegetaties, zowel van de Vlaamse overheid als van een terreinbeherende vereniging. Het aankoopproject sluit hierop aan.

Referenties

- (1) Digitale versie van de Bodemkaart van Vlaanderen, IWT, uitgave 2001 (OC GIS-Vlaanderen) + verklarende tekst bij het kaartblad 90E Glabbeek-Zuurbemde
- (2) AMINAL Afdeling Water, 2002, Ecologische inventarisatie en visievorming in het kader van het integraal waterbeheer, Stroomgebied van de Velpe, Brussel
- (3) De Keersmaeker L., Rogiers N., Lauriks R. en De Vos B., 2001. Bosleeftijdsk kaart uitgewerkt voor project VLINA C97/06 'Ecosysteemvisie Bos Vlaanderen', studie uitgevoerd voor rekening van de Vlaamse Gemeenschap binnen het kader van het Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling in opdracht van de Vlaamse minister bevoegd voor natuurbehoud.
- (4) Hermy M., De Blust G. & Sloodmaekers M. (red.) 2004. Natuurbeheer. Uitg. Davidsfonds i.s.m. Argus vzw, Natuurpunt vzw en het IN, Leuven. 452p.
- (5) Vermeersch G., Anselin A., Devos K., Herremans M., Stevens J., Gabriëls J. & Van Der Krieken B., 2004. Atlas van de Vlaamse broedvogels 2000-2002. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud 23, Brussel, 496 p.
- (6) Digitale versie van de Biologische Waarderingskaart, versie 2.1, kaartblad 32 (kartering 1999-2001), INBO
- (7) Decler, K. (red.) (2007). Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee. Habitattypen / Dier- en plantensoorten. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.M.2007.01, Brussel, 584 p.
- (8) Heutz G. & Paelinckx D. (red.). 2005. Natura 2000 habitats: doelen en staat van instandhouding. Versie 1.0 (ontwerp). Onderzoeksverslag Instituut voor Natuurbehoud en Afdeling Natuur, IN.O.2005.03, Brussel.
- (9) Dumortier M, De Bruyn L, Wils C, Paelinckx D, Brys R (2005) Historisch permanent grasland. In: Dumortier M, De Bruyn L, Hens M, Peymen J, Schneiders A, Van Daele T, Van Reeth W, Weyemberh G & Kuijken E (2005) Natuurrapport 2005. Toestand van de natuur in Vlaanderen: cijfers voor het beleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud nr. 24, Brussel. pp. 106-114.
- (10) Peymen J, Monden S (2003) Versnippering. In: Dumortier M, De Bruyn L, Peymen J, Schneiders A, Van Daele T, Weyemberh G, van Straaten D & Kuijken E. Natuurrapport 2003. Toestand van de natuur in Vlaanderen: cijfers voor het beleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud nr. 18, Brussel. pp. 167-176.
- (11) Peymen J, Monden S, Honnay O, Jacquemyn H, Piessens K (2005) Versnippering. In: Dumortier M, De Bruyn L, Hens M, Peymen J, Schneiders A, Van Daele T, Van Reeth W, Weyemberh G & Kuijken E (2005) Natuurrapport 2005. Toestand van de natuur in Vlaanderen: cijfers voor het beleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud nr. 24, Brussel. pp. 232-245.
- (12) ROHM, Afdeling Ruimtelijke Planning, 2006, Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos, regio Hageland: gewenste ruimtelijke structuur.
- (13) De Saeger S., Paelinckx D., Denys L., Demolder H. en Thomaes A. 2008. Sleutel voor het karteren van NATURA2000 habitattypen in Vlaanderen, op basis van de karteringseenheden van de Biologische Waarderingskaart. Werkversie 5. Intern Rapport INBO.IR.2008.X. Instituut voor Natuur- en bosonderzoek, Brussel.(in opmaak)

(14) Verbelen, D., Verbeylen, G., Van Lierop, F. & Moreau, K. (2006). Inventarisatie 2005 en verificatie van de historische waarnemingen van de hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) in Vlaams-Brabant (Vlaanderen). Rapport Natuur. studie 2006/3. Natuurpunt Zoogdierenwerkgroep Vlaanderen, Mechelen, België.